

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Stationsstraat 23 t/m 27 te Hardinxveld-Giessendam

Rapportnummer 20-0259

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Stationsstraat 23 t/m 27 te Hardinxveld-Giessendam

5 januari 2021

Rapportnummer: P20-0259

Opdrachtgever: Pouderoyen Tonnaer

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: I. Lustenhouwer

Auteur: M.A. den Otter

Kwaliteitscontrole: N. Arts-Smits

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Geldigheid onderzoek.....	3
1.4	Zorgplicht	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	7
3	Methode	8
4	Natuurwaarden	9
4.1	Beschermde gebieden.....	9
4.2	Beschermde soorten	11
4.2.1	Flora.....	11
4.2.2	Vlinders en libellen	11
4.2.3	Kevers en weekdieren	12
4.2.4	Vissen	13
4.2.5	Amfibieën en reptielen.....	13
4.2.6	Vogels.....	16
4.2.7	Zoogdieren.....	17
5	Conclusies	20
5.1	Beschermde gebieden.....	20
5.2	Beschermde soorten	20
5.3	Advies en aanbevelingen	22
5.4	Gevolgen voor (het tijdpad van) de voorgenomen plannen	22
	Geraadpleegde bronnen	24

Bijlagen

Bijlage 1   Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is voornemens 15 appartementen, 24 zorgwoningen en parkeergelegenheid te realiseren aan Stationsstraat 23 t/m 27 te Hardinxveld-Giessendam. Daarnaast is parkeergelegenheid voorzien langs het spoor, aan de noordzijde van de Stationsstraat.

Ten behoeve van de planologische procedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van onderhavige quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Het doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek stelt de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming vast. Tevens beoordelen we op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van de resultaten kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.". Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook de niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies, adviezen en vervolgstappen uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan Stationsstraat 23 t/m 27 in de bebouwde kom van Hardinxveld-Giessendam. Het plangebied bestaat uit twee delen, het noordelijke deel langs het spoor en het zuidelijke deel. In het noordelijk deel loopt een sloot en staan enkele bomen en struiken. Het zuidelijk deel bestaat uit een groot stuk gazon met een grote plataan en ten oosten daarvan enkele gebouwen, waaronder een huisartsenpraktijk; hier is verder voornamelijk verharding aanwezig.

De ligging van het plangebied in de bredere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina's 6 en 7 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Foto 1. Grasland in zuidwesten van plangebied

Foto 2. Grasland met grote plataan in zuidwesten

Foto 3. Strook langs het spoor in noordwesten van plangebied

Foto 4. Strook langs het spoor in noordwesten

Foto 5. Gebouwen van de huisartsenpraktijk in het zuidoosten van het plangebied

Foto 6. Woonhuis bij de huisartsenpraktijk

Foto 7. Overhangende dakpannen

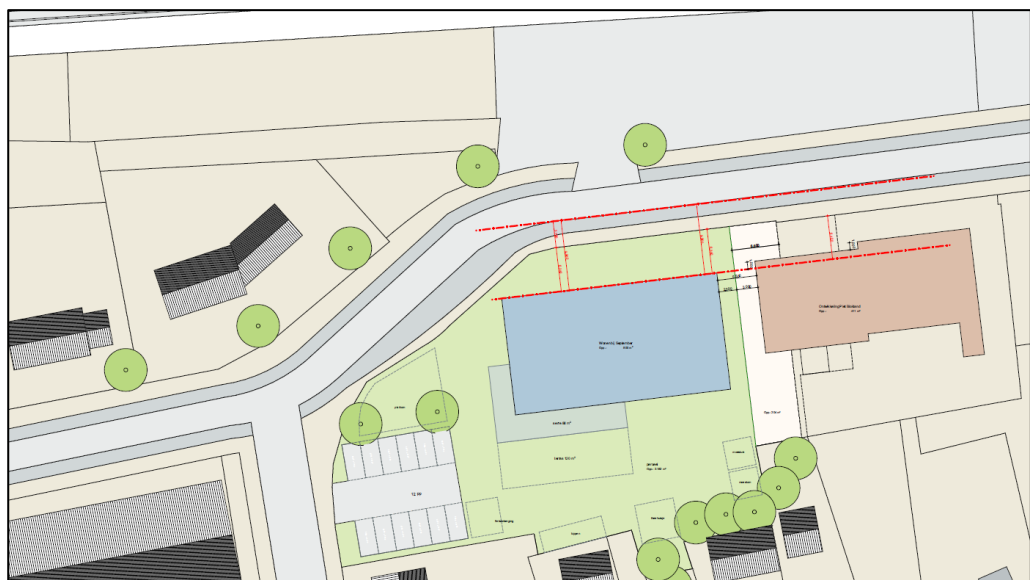
Foto 8. Open stootvoegen

2.2 Voorgenomen plannen

De initiatiefnemer is voornemens in het noordelijk deel van het plangebied 24 parkeerplekken ten behoeve van het treinstation te realiseren.

In het zuidelijk deel van het plangebied worden in het zuidwesten 24 zorgwoningen gebouwd en in het zuidoosten worden 15 appartementen gebouwd, zoals is weergegeven in Figuur 3. Verder is een parkeerplaats voorzien in het zuidwesten van het gebied.

Voor het aanleggen van de parkeerplaatsen wordt mogelijk de sloot gedempt in het zuidwesten van het perceel, zie Figuur 3. Alle bebouwing behorende bij de huisartsenpraktijk in het zuidoosten van het plangebied wordt gesloopt. In het grasland (het zuidwesten van het plangebied) staan nog enkele bomen, deze worden gekapt.

Figuur 3. Voorgenomen plannen Stationsstraat 23 t/m 27 te Hardinxveld-Giessendam (bron: hd Architecten)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het plangebied invasieve exoten voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 14 december 2020 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: zwaar bewolkt, droog, windkracht 4 en circa 11 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermd gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de provincie Zuid-Holland blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 1,3 kilometer afstand ten zuiden van het plangebied ligt, zie figuur 4. Dit betreft het Natura 2000-gebied Biesbosch.

Figuur 4. Ligging plangebied (zwarte cirkel) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (groen gearceerd) (bron: pzh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=698b578f8bf34f5ab624e1f2ae687199&extent=-33428.9852%2C415026.1883%2C131473.1813%2C477053.1124%2C28992)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebied als gevolg van effecten van verdroging, versnippering en versterking door licht, geluid en trilling door de voorgenomen plannen.

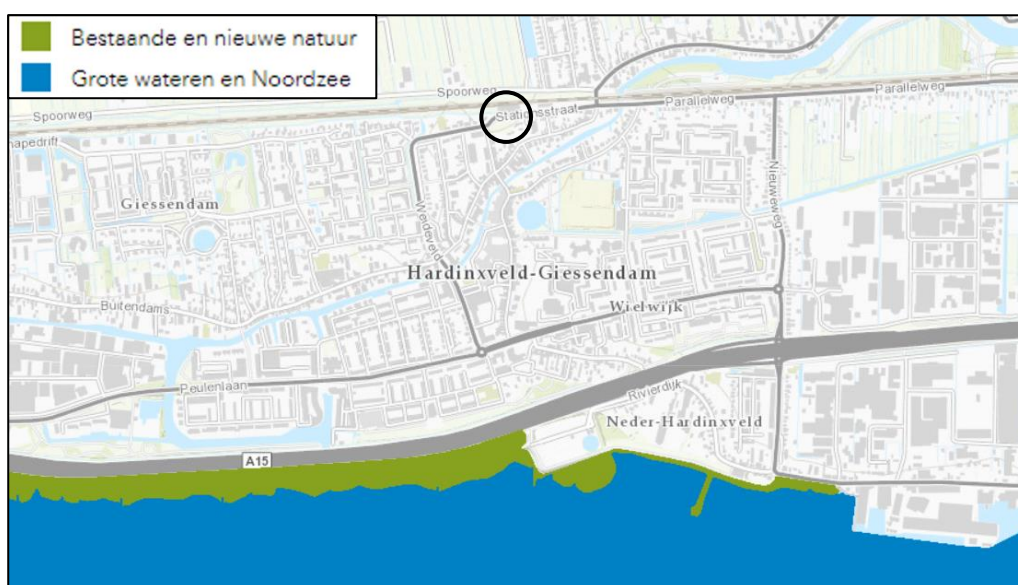
Als gevolg van de sloop- en bouwwerkzaamheden in het plangebied zal sprake zijn van stikstofemissie. Depositie van stikstof op Natura 2000-gebieden kan negatieve effecten tot gevolg hebben op de natuurwaarden. De hoeveelheid stikstofdepositie als gevolg van de voorgenomen plannen op Natura 2000-gebieden dient te worden bepaald middels een stikstofberekening met het programma AERIUS-Calculator.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende

agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de kaart Natuurnetwerk Nederland op de website van de provincie Zuid-Holland, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNN. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNN ligt op circa 825 meter ten zuiden van het plangebied. Dit betreft de rivier de Beneden Merwede met de oevers. De ligging van het NNN in de omgeving van het plangebied is weergegeven in Figuur 5.

Figuur 5. Ligging plangebied (zwarte cirkel) ten opzichte van het NNN

(bron: pzh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=698b578f8bf34f5ab624e1f2ae687199&extent=33428.9852%2C415026.1883%2C131473.1813%2C477053.1124%2C28992)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het NNN. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het NNN, en de kleinschalige aard van de voorgenomen plannen is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een (significant) negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Conclusie

Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (1,3 kilometer) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat directe negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. Een negatief effect als gevolg van stikstofdepositie kan echter niet worden uitgesloten, derhalve dient een AERIUS calculatie te worden uitgevoerd.

De voorgenomen plannen hebben door de relatief grote afstand en de kleinschalige aard van de werkzaamheden geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde plantensoorten zijn waargenomen.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen (delen van) beschermde planten aangetroffen. Ondanks dat het tijdens het veldbezoek niet de juiste periode voor het aantreffen van beschermde vaatplanten is uitgevoerd, kan op basis van de aanwezige habitat in het plangebied worden uitgesloten dat beschermde planten hier aanwezig zijn.

Het zuidelijke plangebied bestaat naast bebouwing en verharding uit gras dat wordt beheerd als gazon. Het noordelijk deel van het plangebied bestaat uit een groenstrook tussen het spoor en een sloot. Hier zijn enkele struiken en bomen aanwezig. Het plangebied biedt voor beschermde planten geen geschikte groeiplaats. Het voorkomen van beschermde plantensoorten is zodoende uit te sluiten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Vlinders

Uit gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied grote vos (§3.3 Wnb) is waargenomen.

- + Grote vos is een zeldzame en kwetsbare soort die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten.

In het plangebied ontbreken het geschikte habitat en de geschikte waardplanten voor deze en andere beschermde vlindersoorten. Daardoor is het voorkomen van beschermde vlindersoorten uitgesloten.

Libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied rivierrombout (§3.2 Wnb) is waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied is beekrombout (§3.3 Wnb) waargenomen.

- + Rivierrombout is een specialist van grote rivieren, maar komt ook voor in grote beken, vooral op plaatsen waar zand of slib is afgezet. Het is een zeldzame soort die plaatselijk vrij algemeen van voorkomen. De waarnemingen van rivierrombout komen van nabij de rivier Beneden Merwede.
- + Beekrombout komt voor bij grotere beken, kleine rivieren en soms ook in grote rivieren en in kanalen. Zowel in het riviereengebied als langs verschillende beken in Zuid- en Oost-Nederland is de soort weer teruggekeerd.

Binnen het plangebied is geen geschikt permanent oppervlaktewater aanwezig voor kritische beschermde libelsoorten en daardoor ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat voor beschermde libellen. Het voorkomen van essentieel habitat van beschermde libellen in het plangebied is uit te sluiten.

4.2.3 *Kevers en weekdieren*

Volgens de gegevens van de NDFP en EIS Nederland komt op een afstand van tussen de twee en de vijf kilometer platte schijfhoren voor. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het plangebied kunnen voorkomen.

- + Vliegend hert (§3.3 Wnb) komt voor in (oude) eikenbossen, dit habitat is binnen het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uit te sluiten.
- + De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.
- + De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren. Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt permanent oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied uitgesloten.
- + De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. De sloot in het plangebied is troebel en bevat vrijwel geen waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Deze soort is al 50 jaar niet meer waargenomen in Nederland. Vanwege het ontbreken van geschikt permanent oppervlaktewater in het plangebied is het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten.

In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor de beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFP blijkt dat binnen één tot twee kilometer afstand van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper (§3.3 Wnb) is waargenomen.

- + Grote modderkruiper preferereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei.

In het noordelijk deel van het plangebied loopt een sloot, deze sloot is troebel en bevat zeer weinig waterplanten. De watergang vormt daardoor geen geschikt leefgebied van grote modderkruiper. Vanwege het ontbreken van geschikt permanent oppervlaktewater is het voorkomen van grote modderkruiper en andere beschermde vissoorten in het plangebied uit te sluiten. In de sloot kunnen niet-beschermde vissen voorkomen.

Vanuit de algemene zorgplicht is het belangrijk dat:

1. Het dempen van watergangen wordt uitgevoerd in de periode tussen 1 oktober en 15 februari, dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en voor de winterrust van vissen en amfibieën.
2. Oevervegetatie wordt voorafgaand aan de werkzaamheden aan de sloot gemaaid, waardoor aanwezige fauna zich elders zal gaan ophouden;
3. Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven (naar open water), opdat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen.
4. Bij leegpompen van een watergang worden aanwezige vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders uitgezet.

4.2.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFP en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander (alle §3.3 Wnb), heikikker en rugstreeppad (beide §3.2 Wnb) zijn waargenomen. Op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied is kamsalamander (§3.2 Wnb) waargenomen.

In het noordelijk deel van het plangebied is een sloot aanwezig die kan dienen als voortplantingshabitat voor algemene en niet-kritische amfibieën. Het noordelijke plangebied is ook geschikt als land- en overwinteringshabitat voor algemene en niet-kritische soorten. Bruine kikker, gewone pad en kleine

watersalamander kunnen zich voortplanten in de sloot en zich verschuilen tussen de struiken en afgevallen bladeren rondom.

In het zuidelijke deel van het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De niet kritische soorten bruine kikker en gewone pad kunnen incidenteel het grasland doorkruisen. Het plangebied vormt echter geen essentieel leefgebied van deze soorten.

Heikikker, rugstreepad en kamsalamander zijn meer zeldzame en kritische amfibiesoorten ten aanzien van hun leefgebied.

- + Heikikker is een cultuurvliesende soort, die nauwelijks wordt aangetroffen rond infrastructuur en bebouwing. Voor de voortplanting gebruikt deze soort met name vennen en sloten in veenweidegebied. Het habitat van deze soort ligt in heiden en veengebieden, en in mindere mate in schrale graslanden, bos en struweel. Het plangebied biedt voor deze soort geen geschikt voortplantings-, land- en overwinteringshabitat. Het voorkomen van heikikker in het plangebied is derhalve uit te sluiten.
- + Rugstreepad is een pionierssoort van hoog dynamische gebieden. Voor de voortplanting gebruikt deze soort ondiepe, snel opwarmende en tijdelijke wateren. Het habitat van de ze soort ligt in de duinen en in ruderaal terreinen, plekken met veel zon en weinig vegetatie. De omgeving van het plangebied (vooral het westen van de bebouwde kom van Hardinxveld Giessendam) biedt voor rugstreepad geschikt voortplantings-, land- en overwinteringshabitat. Het noordelijke en het zuidelijke deel van het plangebied bieden momenteel geen geschikt habitat.

Let op!

Bij de uitvoering van de bouwwerkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van rugstreepad in de omgeving. Rugstreepad kan nieuwe, geschikte gebieden (binnen vier kilometer afstand) gemakkelijk koloniseren. Losliggende zandhopen en ondiepe plassen in het terrein bieden een geschikt leefgebied voor rugstreepadden. Door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen in het terrein te laten liggen, kan worden voorkomen dat rugstreepad zich in het plangebied vestigt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

- + Kamsalamander is een soort die het stedelijk gebied mijdt, en voorkomt in de overgang van bos naar agrarisch gebied met veel kleinschaligheid. De soort gebruikt voor de voortplanting verschillende watertypen met waterplanten en zonder vissen. De sloot in het noordelijke deel van het plangebied biedt voor kamsalamander geen geschikt voortplantingshabitat, maar wel geschikt land- en overwinteringshabitat. De soort kan overwinteren in de strook tussen het spoor en de sloot, bijvoorbeeld tussen het bladafval. Echter, het plangebied is in de huidige situatie niet bereikbaar voor kamsalamander (door grote wateren, het spoor en grote wegen) vanuit de locaties waar waarnemingen van kamsalamander zijn gedaan. Het voorkomen van kamsalamander in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Reptielen

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde reptielen zijn waargenomen. Het plangebied valt globaal binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van ringslang, voor alle overige reptielen valt het plangebied niet in het natuurlijke verspreidingsgebied.

De sloot in het plangebied is mogelijk geschikt als onderdeel van het leefgebied van ringslang. Echter, de dichtstbijzijnde waarnemingen van ringslang liggen op meer dan 15 kilometer afstand van het plangebied. Het plangebied is niet bereikbaar door de grote afstand van de bekende populaties tot het plangebied. Het voorkomen van beschermde reptielensoorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Bij het verwijderen van struiken en afgevallen blad van de bodem kan mogelijk het land- en overwinteringshabitat van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander worden vernietigd en individuen worden verstoord of verwond.

Tijdens de werkzaamheden kunnen de juiste omstandigheden ontstaan voor rugstreeppad om het gebied te koloniseren. Door te voorkomen dat het juiste habitat ontstaat, worden negatieve effecten op rugstreeppad en knelpunten met de Wet natuurbescherming voorkomen.

Mogelijk wordt een deel van de sloot in het noordelijk deel van het plangebied gedempt. Hierdoor wordt het leefgebied van amfibieën kleiner en kunnen amfibieën worden geschaad. Deze werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op het voortplantingshabitat, omdat slechts een klein deel van een lange sloot gedempt wordt.

Mitigerende maatregelen

Voor bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren, verwonden of vernietigen van leefgebied van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen dient bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Door de sloot te dempen buiten de voortplantingsperiode van amfibieën (1 maart tot 15 juli) worden negatieve effecten op amfibieën zoveel mogelijk voorkomen. Bij het dempen van de watergang wordt het water één richting uitgedreven, van oost naar west.

Voor rugstreeppad geldt deze vrijstelling niet en dienen maatregelen te worden genomen om het ontstaan van geschikt habitat te voorkomen.

4.2.6 Vogels

Uit gegevens van de NDFB blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief (alle §3.1 Wnb).

Tijdens het veldbezoek zijn in het gehele plangebied geen nesten aangetroffen. De bomen en struiken in het plangebied bieden voor algemene vogelsoorten wel geschikte nestgelegenheden. Voor roofvogels, uilen, ooievaar en grote gele kwikstaart met jaarrond beschermde nesten is in het plangebied geen geschikte nestgelegenheden aanwezig.

Voor huismus en gierzwaluw is in de gebouwen van de huisartsenpost in het zuidelijke deel van het plangebied wel geschikte nestgelegenheden aanwezig. Gierzwaluw nestelt in Nederland uitsluitend in allerlei menselijke bebouwing: onder dakpannen, in kieren en gaten in muren, maar ook in nestkasten. Huismus nestelt voornamelijk in of tegen allerlei menselijke bebouwing: onder dakpannen bereikbaar via de dakgoot, in neststenen en in kieren en gaten in muren. Huismus kan nestelen onder de dakpannen bereikbaar via de dakgoten, zie Foto's 5 en 6. Gierzwaluw kan nestelen in de ruimte onder de dakgoten en onder de overhangende dakpannen, zie Foto 7. Daarnaast is het mogelijk dat huiszwaluwen nestelen onder de witte dakoverstek van het woonhuis, zie Foto 7.

Tevens kan het plangebied dienen als foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Indien huismus voorkomt in het zuidelijke deel van het plangebied, kunnen de dichte struiken (bij de gebouwen en langs de randen van het gazon) onderdeel vormen van het essentiële leefgebied van huismus. Het plangebied ligt in de bebouwde kom en is dermate klein dat het als foerageergebied voor uilen en andere roofvogels niet van essentieel belang is.

Effectbeoordeling

Bij het snoeien of kappen van bomen en struiken kunnen nesten worden vernietigd en broedende vogels worden verstoord. Gedurende het broedseizoen zijn nesten strikt beschermd.

Bij het slopen van de gebouwen kunnen nesten van huiszwaluw, gierzwaluw en huismus worden vernietigd. Het nest van gierzwaluw en huismus is jaarrond beschermd. Bij de voorgenomen plannen wordt mogelijk ook essentieel leefgebied van huismussen vernietigd (dichte struiken). In het ontwerp staat dat hagen worden aangeplant rond het zuidwestelijke deel van het plangebied. Mogelijk bieden de hagen voldoende dekking en leiden de voorgenomen werkzaamheden niet tot een afname aan leefgebied voor huismussen. Het nest van huiszwaluw is jaarrond beschermd indien in de omgeving niet voldoende alternatieven aanwezig zijn.

In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten aanwezig. Bijvoorbeeld in de

particuliere tuinen in de directe omgeving van het plangebied. De werkzaamheden hebben derhalve geen significant negatief effect op foerageer- en broedgebied van algemene vogelsoorten.

Mitigerende maatregelen

Het snoeien of kappen van bomen en struiken (indien nodig) dient te worden uitgevoerd wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

Nader onderzoek naar huiswaluw, huismus en gierwaluw in het plangebied is noodzakelijk. Op basis van de resultaten van deze onderzoeken kan worden bepaald of huismus, huiswaluw en/of gierwaluw in het plangebied aanwezig zijn en de gebouwen en/of de struiken gebruiken. Zo kan worden bepaald of het werken met een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is en welke mitigerende maatregelen dan genomen dienen te worden. Het onderzoek naar huismus dient te worden uitgevoerd tussen 1 april en 20 juni. Het onderzoek naar gierwaluw dient te worden uitgevoerd tussen 1 juni en 15 juli. Het onderzoek naar huiswaluw kan worden gecombineerd met het huismusonderzoek.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Vleermuizen kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied. In het plangebied zijn geen groenstructuren aanwezig die een essentiële verbinding kunnen vormen tussen verblijfplaats en foerageergebied.

In de gebouwen van de huisartsenpraktijk in het zuidelijk deel van het plangebied kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zich bevinden in spouwmuren, achter gevelbetimmering, onder dakpannen, in spleten in muren, tussen isolatiemateriaal, in sluisen of viaducten en expansievoegen. In het plangebied zijn geschikte plekken aanwezig onder de overhangende dakpannen en in de stootvoegen, zie Foto's 7 en 8.

Overige zoogdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, bunzing, egel, haas, konijn (alle §3.3 Wnb), en bever (§3.2 Wnb). Op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied

zijn das, hermelijn, ree, vos (alle §3.3 Wnb) en Noordse woelmuis (§3.2 Wnb) waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied zijn boommarter, damhert, steenmarter en wezel (alle §3.3 Wnb) waargenomen.

Voor haas, bever, das, ree, Noordse woelmuis, boommarter en damhert biedt het plangebied geen geschikt leefgebied.

Het noordelijke en zuidelijke deel van het plangebied kunnen leefgebied vormen voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten en egel. Van deze soorten kunnen ook verblijfplaatsen aanwezig zijn tussen de struiken, bladafval en in hopen in de grond.

Het noordelijke (en in mindere mate het zuidelijke) gedeelte van het plangebied kan een onderdeel vormen van het leefgebied van hermelijn en wezel. Deze soorten kunnen muizenholen gebruiken als verblijfplaatsen, het uitsluiten van de aanwezigheid van verblijfplaatsen is daardoor lastig. Maar door het ontbreken van voldoende dekking in zowel het noordelijke en zuidelijke gedeelte (struiken en hoge kruidachtige vegetatie) is het plangebied niet geschikt als verblijfplaats. Beide soorten zijn in het leefgebied namelijk zeer afhankelijk van voldoende dekking.

Bunzing, konijn, vos, steenmarter kunnen het noordelijke en het zuidelijke gedeelte van het plangebied gebruiken als onderdeel van het leefgebied. Van deze soorten zijn geen verblijfplaatsen aanwezig in het plangebied.

Effectbeoordeling

In de directe omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. De werkzaamheden hebben derhalve geen significant negatief effect op foerageergebied van vleermuizen. Het dempen van een klein gedeelte van de sloot heeft geen significant negatief effect op de mogelijke vliegroute van vleermuizen. Bij het slopen van de gebouwen worden mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen vernietigd. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd.

Bij de werkzaamheden in het plangebied kunnen verblijfplaatsen van algemene muizensoorten en egel worden vernietigd.

Het plangebied biedt geen essentieel habitat voor grondgebonden zoogdieren. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt leefgebied aanwezig.

Mitigerende maatregelen

Nader onderzoek is noodzakelijk naar de aanwezigheid van vleermuizen in de gebouwen in het plangebied. Dit onderzoek vindt plaats gedurende de periode 15 mei en 30 september. Bij het onderzoek ligt de focus op de gebouwbewonende soorten; gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis en laatvlieger.

Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten en egel geldt in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen

ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Tak- en bladhopen worden voor of na de overwinteringsperiode van egel (november tot en met april) verwijderd. Indien gewerkt wordt in de overwinteringsperiode van egel dient heel voorzichtig te worden gewerkt. Indien een egel in winterrust wordt aangetroffen in deze periode dient deze naar een geschikte plek (bijvoorbeeld tussen struiken) buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te worden verplaatst.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (1,3 kilometer) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. Een negatief effect als gevolg van stikstofdepositie kan niet worden uitgesloten, derhalve dient een AERIUS calculatie te worden uitgevoerd.

De voorgenomen plannen hebben door de relatief grote afstand en de kleinschalige aard van de werkzaamheden geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het plangebied beschermde flora, vlinders, libellen, kevers, weekdieren, reptielen en vissen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het plangebied de algemene zorgplicht, zie §1.4 van dit rapport. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Algemene vogelsoorten kunnen de bomen en de struiken in het plangebied gebruiken als foerageergebied en nestgelegenheid. Door het kappen en snoeien van deze bomen en struiken uit te voeren buiten de broedperiode van vogels en wanneer geen broedgeval aanwezig is, wordt een overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen.

Huismus, huiszwaluw en gierzwaluw kunnen de gebouwen in het plangebied gebruiken als nestgelegenheid. De nesten van huismus en gierzwaluw zijn jaarrond beschermd en het vernietigen is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Door nader onderzoek te laten uitvoeren kan worden bepaald of de gebouwen worden gebruikt als nestgelegenheid door huismus en gierzwaluw en of de rest van het plangebied (de dichte struiken) een essentieel onderdeel vormt van het leefgebied van huismus. Indien dit wel het geval is dienen mitigerende maatregelen te worden genomen en dient een ontheffing te worden verkregen voor de werkzaamheden. Het nest van huiszwaluw is jaarrond beschermd indien in de omgeving niet voldoende alternatieve nestlocaties aanwezig zijn.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Rugstreeppad komt voor in de omgeving van het plangebied. Tijdens de werkzaamheden kunnen de juiste omstandigheden ontstaan, waardoor rugstreeppad het plangebied kan koloniseren. Door tijdens de werkzaamheden te voorkomen dat plassen regenwater ontstaan en hopen zand onafgedekt blijven liggen, wordt voorkomen dat rugstreeppad zich vestigt in het plangebied.

Vleermuizen kunnen de gebouwen in het plangebied gebruiken als verblijfplaats. De verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd en het vernietigen ervan is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Door nader onderzoek te laten uitvoeren kan worden bepaald of de gebouwen worden gebruikt als verblijfplaats door vleermuizen. Indien dit wel het geval is dienen mitigerende maatregelen te worden genomen en dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen voor de werkzaamheden.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen de sloot langs het noordwesten van het plangebied gebruiken als voorplantingswater en het plangebied als land- en overwinteringshabitat. Door de werkzaamheden kunnen verscholen amfibieën worden verstoord en verwond. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig.

Algemene spits-, woel, en ware muizensoorten en egel kunnen het noordelijke en het zuidelijke gedeelte van het plangebied gebruiken als verblijfplaats. Door de werkzaamheden kunnen verscholen dieren worden verstoord en verwond. In de omgeving van het plangebied blijven voor deze soorten voldoende geschikte locaties voor verblijfplaatsen aanwezig.

In Zuid-Holland geldt een vrijstelling voor bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, algemene muizensoorten en egel. Dit houdt in dat voor het verstoren van deze soorten geen ontheffing verkregen dient te worden. Wel dient te worden gewerkt volgens de Algemene zorgplicht.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in het plangebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Snoeien en kappen wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten broedseizoen
Huismus, huiszwaluw en gierzwaluw	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid en leefgebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren
Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinteringshabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Algemene spits-, woel- en ware muizen en egels	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-

5.3 Advies en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat de volgende maatregelen genomen dienen te worden om overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen:

1. Nader onderzoek uitvoeren naar huismus, huiswaluw, gierwaluw en vleermuizen;
2. Voorkomen dat rugstreeppad het plangebied koloniseert;
3. Bomen en struiken kappen buiten het broedseizoen en wanneer geen broedgeval aanwezig is;
4. Voorzichtig werken in de groenstrook op het land, zeker tijdens de overwinteringsperiode van egel, blad- en takkenhopen worden buiten de periode november tot april verwijderd.
5. Het dempen van watergangen wordt in beginsel uitgevoerd in de periode tussen 1 oktober en 15 februari, dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en voor de winterrust van vissen en amfibieën.
6. Oevervegetatie wordt voorafgaand aan de werkzaamheden aan de sloot (maar buiten het broedseizoen) gemaaid, waardoor aanwezige fauna zich elders zal gaan ophouden;
7. Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven (naar open water), opdat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen.
8. Bij leegpompen van een watergang worden aanwezige vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders uitgezet.

5.4 Gevolgen voor (het tijdspad van) de voorgenomen plannen

Nader onderzoek

- + Het onderzoek naar huismus dient te worden uitgevoerd tussen 1 april en 20 juni.
- + Het onderzoek naar gierwaluw dient te worden uitgevoerd tussen 1 juni en 15 juli.
- + Het onderzoek naar vleermuizen dient te worden uitgevoerd tussen 15 mei en 30 september.
- + Het onderzoek naar huiswaluw kan worden gecombineerd met het huismusonderzoek.

Ontheffing Wet natuurbescherming

- + Indien verblijfplaatsen en nesten aanwezig zijn in de gebouwen dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij provincie Zuid-Holland.
- + De aanvraag kan pas worden ingediend als het nader onderzoek helemaal is afgerond. De gemeente of Omgevingsdienst heeft 26 weken nodig om uw vergunning in orde te maken, gerekend vanaf het moment dat u uw aanvraag heeft ingestuurd. Als u niet alle gevraagde informatie bij uw aanvraag meestuurt, duurt de afhandeling langer.
- + Voor het aanvragen van een ontheffing dient een mitigatieplan/activiteitenplan te worden opgesteld ten behoeve van de verblijfplaatsen van de beschermde soort(en).
- + Daarnaast dienen tijdig mitigerende maatregelen genomen te worden om een ontheffing te kunnen verkrijgen.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden,
pzh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=698b578f8bf34f5ab624e1f2ae687199&extent=33428.9852%2C415026.1883%2C131473.1813%2C477053.1124%2C28992, 7-12-2020
- + Natuurnetwerk Nederland,
pzh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=698b578f8bf34f5ab624e1f2ae687199&extent=33428.9852%2C415026.1883%2C131473.1813%2C477053.1124%2C28992, 7-12-2020
- + NDFF - 07-12-2020 10:57:53
- + www.eis-nederland.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden

zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.